

21. 7. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je společné oddlužení manželů opravdu jen pro manžele?

Pro někoho nadpis článku možná nejasný, až matoucí. Pro někoho úplně zbytečný a zcestný. Ale z důvodu velké změny v občanském právu od 1. ledna 2025 v otázce (nejen) rodinného práva si dovoluji tuto úvahu o přesahu do práva insolvenčního.

O institutu společného oddlužení manželů asi není třeba šířeji psát. Byl zaveden s účinností od 1. ledna 2014, je tak v našem právní řádu již více než deset let. Do té doby platilo pravidlo, že insolvenční návrh (resp. návrh na povolení oddlužení) mohla podat jen jedna osoba, bez ohledu na svůj rodinný stav. Praxe se vyvinula tak, že v případě, že byly podány insolvenční návrhy (spojené s návrhem na povolení oddlužení) oběma manžely, nebo jen jedním, insolvenční soudy buď tato řízení (obou) manželů spojila ke společnému projednávání, nebo dokonce vyzvala druhého z manželů (jenž návrh nepodal), zda si taktéž podá insolvenční návrh. A poté návrhy spojila ke společnému řízení. Praxe vycházela z existence společného jmění manželů, když oddlužoval-li se jen jeden z manželů, druhý (za určitých podmínek) nebyl „chráněn“ před výkonem rozhodnutí či exekucí na dluhy, jenž buď náležely do společného jmění nebo z něj mohly být uspokojovány. Zákonodárce na tuto praxi reagoval zavedením institutu společného oddlužení manželů s tím, že zároveň výslovně zakázal spojování návrhů různých dlužníků. Tím vytvořil tlak na manžele, aby se tzv. oddlužovali společně, a to podáním jednoho společného návrhu.

Manželé mají po celou dobu trvání insolvenčního řízení postavení nerozlučných společníků a pro potřeby insolvenčního řízení se považují za jednoho dlužníka. Jednou ze základních podmínek společného návrhu manželů na oddlužení je souhlas obou manželů s tím, že všechn jejich majetek bude pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty (dnes tedy i v případě schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty) považován za majetek ve společném jmění manželů.

Otázkou, zda institutu společného oddlužení manželů mohou využít i registrovaní partneři, se zabýval i Vrchní soud v Praze[1], jenž dovodil, že takový návrh má být odmítnut. Soud správně dovodil, že podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, se vznikem registrovaného partnerství není spojen vznik společného jmění mezi registrovanými partnery. Jinými slovy dovodil, že není-li mezi osobami (navrhovateli v nějaké formě uznávaného rodinného svazku) existence společného jmění nebo jiného obdobného stavu, společné oddlužení manželů na ně nedopadá.

Ovšem ouha. Zákonodárce s účinností od 1. ledna 2025[2] provedl rozsáhlou změnu v oblasti občanského práva, ačkoli se na první pohled tato změna (co do rozsahu textu novelizujícího zákona) může jevit jako malá. Touto novelizací byl do českého právního řádu zaveden nový (resp. další) svazek dvou osob. Tak od nového roku vedle sebe máme institut manželství jakožto svazek muže a ženy, institut registrovaného partnerství jakožto svazek dvou osob stejného pohlaví[3] a nově pak institut partnerství jakožto svazek dvou osob stejného pohlaví. Také se Vám to začíná zdát trochu zamotané? A to ještě není všechno. Podle § 655 odst. 2 OZ je tak „partnerství trvalý svazek dvou lidí stejného pohlaví, který se uzavírá stejným způsobem jako manželství. Nestanoví-li zákon nebo jiný právní předpis jinak, vztahují se na partnerství a práva a povinnosti partnerů ustanovení o manželích, právech a povinnostech manželů, vdovách a vdovcích obdobně.“ Zákon stanoví jinak

pouze v otázce osvojení, co se týče možnosti stát se osvojitelem též pro partnera, pokud se osvojovaným má stát dítě druhého z partnerů[4]. Další odlišností je nepoužití pravidel určování rodičovství lidí v partnerství[5]. Novelizací občanského zákoníku tak došlo zároveň k nepřímé novelizaci celého právního řádu.

A teď se začínám dostávat konečně k jádru problému, tedy jak se říká k jádru pudla.

V původním návrhu novelizace bylo požadováno, aby se i svazek dvou lidí stejného pohlaví jmenoval manželství. Jak jednoduché a prosté. Vše by se vyřešilo a ani terminologicky by nevznikaly žádné výkladové problémy. Jenže, zase ouha. Zákonodárce to učinil jak jinak než kostrbatě. Zákonodárce zavedl do našeho právního řádu nový typ svazku dvou osob, partnerství. Aby toho ještě nebylo málo, již s přijetím zákona o registrovaném partnerství (resp. s dalšími novelizacemi) byla pro tento svazek pro účely zákona ale i dalších právních předpisů zavedena legislativní zkratka „partnerství“. A tak tu od nového roku máme partnerství a partnerství, tedy dva stejně znějící svazky, ale s rozdílným obsahem.

Nu což, praxe si s tím poradí.

A teď k té insolvenční. Insolvenční zákon nijak nedefinuje pojem manželství ani manžele. Pro výklad, kdo jsou manželé a co je to manželství, je třeba jít do obecného kodexu občanského, potažmo soukromého práva, tedy občanského zákoníku. A zde je nutné správně interpretovat novelizované ustanovení. Nestanoví-li tedy insolvenční zákon jinak, potažmo nemá-li vlastní definici manželů či manželství, či by výslovně zakazoval institut společného oddlužení partnerům, je třeba vycházet z občanského zákoníku. Říká-li občanský zákoník, že na partnerství a práva a povinnosti partnerů se použijí ustanovení o manželství a práva a povinnosti manželů obdobně, je potřeba toto číst takto: společné oddlužení manželů = společné oddlužení partnerů. Proč? Bránila-li registrovaným partnerům v možnosti využití tohoto institutu neexistence společného jmění, tak tato překážka padla. Partnerům, kteří uzavřeli partnerství podle občanského zákoníku, společné jmění uzavřením sňatku vzniká stejně jako manželům, se všemi právy a povinnostmi.

K tomuto je třeba však dodat ještě toto. Od 1. 1. 2025 je možné vstoupit do partnerství, není možné uzavřít registrované partnerství. Registrovaná partnerství však i nadále zůstávají v platnosti, zákonodárce nijak nenutí registrované partnery, aby vstoupili do nového svazku. A tak tu vedle sebe budou koexistovat osoby v partnerství a osoby v registrovaném partnerství. Aby se to nepletlo, tak v tomto ohledu nebyl nijak novelizován ani zákon o evidenci obyvatel. V evidenci obyvatel tak bude u osoby v registrovaném partnerství evidován údaj o vzniku a zániku partnerství. Ano, partnerství, neboť zákon o evidenci obyvatel používá legislativní zkratku partnerství s odkazem na zákon o registrovaném partnerství[6]. Naopak podle jiného ustanovení se eviduje údaj o manželství[7]. A tak v evidenci obyvatel nově uzavřená partnerství jsou zapisována do „kolonky“ manželství podle písm. n). Osoby, jež vstoupily do partnerství, tak v občanském průkazu a ve výpisu z evidence obyvatel mají evidován „rodinný stav“. Osoby, jež uzavřely registrované partnerství mají místo „rodinného stavu“ příslušnou kolonku nazvanou jako „registrované partnerství“. Obsah, resp. text v těchto kolonkách je však stejný, obě osoby zde mají uvedeno: „partnerství“. A aby toho nebylo ještě málo, přidám další (praktickou) perličku. Necháte-li si vyhotovit Výpis údajů z registru obyvatel[8], tak údaj evidovaný pod bodem 5 je nazván „rodinný stav nebo registrované partnerství“ s textem „partnerství“. Ano, jste-li osoba v registrovaném partnerství nebo v partnerství, vždy tam budete mít (stejně jako na občanském průkazu) text: „partnerství“. Takovéto údaje se však ukáží i soudům či jiným orgánům veřejné moci, pokud budou provádět lustraci osoby v základních registrech. Co z toho vyčtou? Z příslušného řádku nevyčtou nic. Musí se podívat, kdy nastala změna v těchto údajích, tedy kdy osoba vstoupila do partnerství nebo uzavřela registrované partnerství. Bude-li tam datum 1. 1. 2025 a pozdější, jedná se o partnerství podle občanského zákoníku, vzniká společné jmění a tyto partneři mohou podat společný návrh na povolení oddlužení. Naopak bude-li tam datum

před 1. 1. 2025, jedná se o partnerství podle zákona o registrovaném partnerství, kde společné jmění nevzniká.

Proč to dělat jednoduše, když to vždy jde nějak zkomplikovat, že?

Tímto článkem tak chci nejen veřejnosti, ale i soudům a jiným orgánům poskytnout vhled do této problematiky a jakýsi návod, jak postupovat v konkrétních případech.

Mgr. Bc. Milan Horák,

asistent soudce

Krajský soud v Ústí nad Labem

e-mail: MHorak@ksoud.unl.justice.cz

---

[1] MSPH 93 INS 18351/2016, 1 VSPH 1885/2016-A-10

[2] Zákonem č. [123/2024](#) Sb., kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

[3] Podle zákona č. [115/2006](#) Sb., o registrovaném partnerství

[4] § 800 odst. 1 OZ

[5] § 3020 odst. 2 OZ

[6] § 3 odst. 3 písm. o) zákona č. [133/2000](#) Sb., o evidenci obyvatel

[7] § 3 odst. 3 písm. n) zákona o evidenci obyvatel

[8] Na základě zákona č. [11/2009](#) Sb., o základních registrech a § 11 zákona č. [12/2020](#) Sb., o právu na digitální služby

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)

- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)